

Het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens

Dit is een internationaal verdrag waarmee de lidstaten van de Raad van Europa hebben getracht bepaalde mensenrechten en fundamentele vrijheden te waarborgen voor alle personen die onder hun rechtsmacht vallen.

Het Verdrag werd op 4 november 1950 in Rome ondertekend en trad in 1953 in werking. Er werden oorspronkelijk twee onafhankelijke organen opgericht om toe te zien op de toepassing van de rechten die in het Verdrag werden gewaarborgd: de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens (1954) en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1959).

Om tegemoet te komen aan de uitdagingen van het nieuwe, uitgebreide Europa, werd in 1993 op de Topconferentie van Wenen besloten dat er een nieuw Europees Hof voor de Rechten van de Mens moest worden opgericht ter vervanging van het vroegere tweeledige stelsel.

Waarborgen en verboden

Het Verdrag en de protocollen waarborgen:

Het recht op:

- leven, vrijheid en veiligheid van mensen;
- een eerlijk proces in civiele en strafzaken;
- deelname aan verkiezingen, door zijn stem uit te brengen en zich kandidaat te stellen;
- vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst;
- vrijheid van meningsuiting (waaronder persvrijheid);
- ongestoord genot van eigendommen.

Het verbod op:

- foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen;
- de doodstraf;
- discriminatie in het genot van de rechten en vrijheden die door het Verdrag worden gewaarborgd;
- uitzetting van onderdanen van een staat of ontneming aan onderdanen van het recht het grondgebied van een staat te betreden;
- collectieve uitzetting van vreemdelingen.

Hoe werkt het systeem?

Het systeem moet in de eerste plaats op nationaal niveau functioneren. Elke lidstaat dient ervoor te zorgen dat ieder afzonderlijk individu binnen zijn rechtsgebied aanspraak kan doen gelden op deze rechten.

Als dit eerste beschermingsmechanisme faalt, kan iedere persoon, op bepaalde voorwaarden, een verzoekschrift indienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Ook staten kunnen verzoekschriften indienen die tegen andere staten zijn gericht.

De rechtsmacht van het Hof is bindend voor alle partijen die het Verdrag hebben ondertekend. Het Hof is permanent gevestigd in Straatsburg en behandelt de zaken

van begin tot eind, dus vanaf het voorbereidend onderzoek van verzoekschriften tot en met het doen van uitspraken.

De rechters zijn volkomen onafhankelijk en worden gekozen door de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa.

Een zaak kan slechts ontvankelijk worden verklaard, wanneer de indiener van het verzoekschrift kan aantonen dat alle beschikbare rechtsmiddelen in het land waarin de vermeende schending heeft plaatsgevonden, zijn uitgeput en wanneer het verzoekschrift is ingediend binnen zes maanden nadat de rechterlijke instanties of autoriteiten van het betreffende land hun uiteindelijke beslissing hebben genomen. Zaken die duidelijk ongegrond zijn, worden in dit stadium met eenparigheid van stemmen door een panel van drie rechters afgewezen.